

Igaunijas un Latvijas eksperti apvieno zināšanas upju un ezeru apsaimniekošanā

Projekta **“Ūdens objekti bez robežām”** (*Water bodies without borders - WBWB*) mērķis - izveidot platformu Igaunijas un Latvijas atbildīgo institūciju efektīvai sadarbībai pārrobežu ūdeņu apsaimniekošanā. Projekta ietvaros eksperti harmonizēja ūdeņu kvalitātes vērtēšanas metodiku, kopīgi analizēja pārrobežu ūdeņu kvalitāti, to ietekmējošos faktorus un identificēja iespējamus pasākumus kvalitātes uzlabošanai.

Upes brīvi plūst uz jūru, un tās neierobežo pilsētu, novadu un valstu robežas. Cilvēki ar savu apzināto vai neapzināto darbību bieži vien ietekmē ūdens kvalitāti ne tikai tiešā darbības tuvumā, bet arī posmos lejpus vai augšpus tās. Galvenie ūdeņu kvalitāti ietekmējošie faktori ir barības vielu (slāpekļa un fosfora) pārbagātība, kas ūdeņos nonāk galvenokārt ar notekūdeņiem un notecēm no lauksaimniecības un mežu teritorijām, veicinot ūdeņu aizaugšanu, kā arī dažādi pārveidojumi upēs (aizsprosti, taisnoti upju posmi, polderu sistēmas, HES, ostas), kas ietekmē dabisko ūdeņu režīmu un hidromorfoloģiskos apstākļus, tādējādi izmainot arī apstākļu piemērotību dažādiem organismiem.

Projekta ietvaros abu valstu eksperti salīdzināja un harmonizēja kartogrāfiskos materiālus, lai uzlabotu ūdens objektu savietojamību un to apsaimniekošanas iespējas. Balstoties uz jau

pieejamiem datiem, kā arī projekta ietvaros veiktā monitoringa (Acupītē, Saprāšā, Joglā, Pedelē) rezultātiem, projekta teritorijā esošām upēm un ezeriem tika novērtēta esošā ekoloģiskā kvalitāte, veikta slodžu un ietekmju analīze, kas ļāva definēt galvenās problēmas šajā teritorijā – piesārņojumu ar barības vielām un hidromorfoloģiskos pārveidojumus, kas ietver gan veikto meliorāciju, gan dažādus aizsprostus (ar un bez enerģijas ražošanas). Sociālekonomiskā novērtējuma ietvaros tika identificēti galvenie ūdens izmantotāji un lietotāji, kas ir jāņem vērā, analizējot dažādās cilvēku darbības un mijiedarbības uz ūdeņiem un to nozīmīgumu.

Linda Fībiga, VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” projekta vadītāja: “Ņemot vērā, ka Igaunijā un Latvijā vides jautājumu risināšanā tiek izmantotas atšķirīgas pieejas, abu valstu ekspertiem bija iespējas tās salīdzināt arī ūdeņu apsaimniekošanas jomā, piemēram, Igaunijā ir pozitīva pieredze zivju ceļu izbūvē, savukārt Latvijā ir ieviesta jauna metodika ekoloģiskā caurplūduma noteikšanā mazo hidroelektrostaciju (HES) ietekmētajos upju posmos.”

26.februārī Pērnavā, Igaunijā notika projekta Noslēguma seminārs, kurā tika prezentēti projekta ietvaros sagatavotie materiāli – Rīcības plānā un Monitoringa plānā iekļautie novērtējumi un priekšlikumi (materiāli pieejami šeit: http://bit.ly/wbwb_ricibas_monitoringa_plani).

Rīcības plānā ir iekļauta informācija par upju un ezeru kvalitāti, to ietekmējošām slodzēm, ekonomiskajiem novērtējumiem, kā arī sagatavots saraksts ar īstenojamajiem pasākumiem projekta teritorijā un veikts to izmaksu efektivitātes novērtējums. Izstrādātais Rīcības plāns ir Gaujas upju baseinu apsaimniekošanas plāna 2022.-2027.gadam sastāvdaļa, kas atspoguļo gan ar kaimiņvalsti kopīgi risināmos jautājumus ūdeņu apsaimniekošanas jomā, gan arī parāda sadarbības nozīmību atbilstošu pasākumu piemērošanā, īpaši attiecībā uz kopīgi apsaimniekojamajām teritorijām. Rīcības plānā ir iekļauta arī informācija par nepieciešamo ekoloģiskā caurplūduma režīmu Vaidavas upē, uz kuras Latvijas pusē atrodas 2 mazās – Karvas un Grūbes – HES.

Papildus abu valstu eksperti izstrādā arī kopīgu monitoringa programmu, lai optimizētu resursu efektīvu izmantošanu vides informācijas ieguvē, kā arī efektīvāk izmantotu esošo informāciju ekoloģiskā novērtējuma veikšanā.

Projekta vadošais partneris: Igaunijas Vides pētījumu centrs (Eesti Keskkonnauuringut e Keskus OÜ).

Projekta partneri: Igaunijas Vides ministrija, Igaunijas Vides pārvalde, Igaunijas Vides aģentūra, VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", SIA AKTIIVS, Burtnieku novada pašvaldība.

WBWB projektu finansē Interreg V - A Igaunijas - Latvijas programma 2014. - 2020. gadam. Projekta ilgums ir 2 gadi (01.03.2018. - 29.02.2020.).

Kopējais projekta finansējums ir 410 256 EUR, tai skaitā Interreg V - A Igaunijas -Latvijas programmas 2014. - 2020. gadam finansējums 348 717,60 EUR un partneru finansējums 61 538,40 EUR.

www.estlat.eu

www.wbwb.eu

Šis raksts ir sagatavots ar Eiropas Savienības finansiālo atbalstu. Par šī raksta saturu pilnībā atbild VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs", un tas nekādos apstākļos nav uzskatāms par Eiropas Savienības oficiālo nostāju.

Par LVGMC

LVGMC apkopo un apstrādā vides informāciju, veic vides monitoringu un informē sabiedrību par vides stāvokli, nodrošina zemes dzīļu fonda ģeoloģisko pārraudzību un zemes dzīļu racionālu izmantošanu, kā arī īsteno valsts politiku ģeoloģijas, meteoroloģijas, klimatoloģijas, gaisa kvalitātes un pārrobežu gaisa piesārņojuma ietekmes jomā.

Informāciju sagatavoja:

Sanita Pelēķe

Sabiedrisko attiecību speciālists

Maskavas iela 165, Rīga, LV - 1019

Mob. tālr.: + 371 27337797

Tālr.: + 371 67032699

E - pasts: sanita.peleke@lvgmc.lv